herpy

VARANER

# *Varanus boehmei*

En smal, svart trädvaran med gyllene fläckar i V-formade rader, som bara finns på ön Waigeo utanför Nya Guinea. Arten är sällsynt i fångenskap och dåligt känd, så skötselråden här bygger på siffror från nära släktingar. Den kräver ett stort, högt och fuktigt terrarium, daglig besprutning och en hållare med erfarenhet.

Familj: Varanidae  Engelska: Golden speckled tree monitor  Publicerad 16 november 2026

**FAKTARUTA**

### DJURET

| | |
|---|---|
| Vuxenstorlek | **70-90 cm**<br>total längd inkl. svans |
| Livslängd | **8-12 år** |
| Aktiv | **På dagen** |
| Levnadssätt | **Trädlevande** |
| Biotop | **Regnskog** |
| Svårighetsgrad | **Erfaren** |

### SKÖTSEL

| | |
|---|---|
| Min. terrarium | **150 × 100 × 150 cm**<br>L × B × H för 1 vuxet djur |
| Temperatur, dag | **26-30 °C** |
| Värmeplats | **38-45 °C** |
| Temperatur, natt | **22-25 °C** |
| Luftfuktighet | **60-90 %** |
| UVB | **Rekommenderas**<br>Fergusonzon 2 |
| Föda | **Insekter** |
| Hålls | **Ensamma eller parvis** |

### AVEL

| | |
|---|---|
| Fortplantning | **Äggläggande** |
| Kullstorlek | **3 ägg** |
| Inkubation | **157-161 dagar**<br>vid 29-30 °C |

### SKYDD OCH PAPPER

| | |
|---|---|
| CITES | **Bilaga II** |
| EU-bilaga | **Bilaga B** |
| IUCN | **Kunskapsbrist (DD)** |

## Om arten

*Varanus boehmei* är en smal, långsvansad trädvaran med svart grundfärg och gyllene fläckar som ligger i V-formade rader över ryggen. Den hör till *V. prasinus*-gruppen, en rad nära besläktade, dagaktiva trädvaraner från Nya Guinea och de omgivande öarna. Här är grundfärgen svart med ljusa fläckar, medan *V. prasinus* är grön och *V. macraei* svart med blå fläckar. Arten beskrevs 2003 av H.J. Jacobs, sedan djuren redan hade setts i handeln, och är uppkallad efter den tyske herpetologen Wolfgang Böhme. Gruppen har räknats till undersläktet *Euprepiosaurus* och har senare flyttats till *Hapturosaurus*.

Arten blir omkring 90 cm totalt. Nos-kloaklängd, vikt och livslängd är inte kända, och siffrorna i faktarutan är satta utifrån de närmaste släktingarna *V. prasinus* och *V. beccarii*, som som vuxna mäter 61-86 cm och väger 111-305 g.

*V. boehmei* är en av de minst kända varanerna i hobbyn. Den är bara säkert känd från typlokalen, och dess levnadssätt i naturen är nästan okänt. Skötseln bygger därför på de nära släktingarna *V. beccarii*, *V. prasinus* och *V. macraei*. Arten har fötts upp i fångenskap, men sällan, och 2016 hölls den bara i en djurpark i världen. Det förekommer olaglig handel med arten.

Arten är ett långvarigt åtagande. Ett vuxet djur behöver ett terrarium i storleken av ett litet skåp, daglig tillsyn och levande insekter varje vecka, och det går åt pengar till ljus och värme samt tid till att spruta och städa. Djuret lever sannolikt många år. Arten kan inte kallas nybörjarvänlig, och eftersom tillgången på uppfödda djur är mycket liten kan det vara svårt över huvud taget att få tag i ett friskt djur.

## Utbredning och livsmiljö

*Varanus boehmei* finns bara på Waigeo, en bergig ö i Raja Ampat-öarna utanför nordvästra spetsen av Nya Guinea (Vogelkop-halvön) i Indonesien. Typexemplaret kommer från Waigeo, och arten räknas som endemisk på ön. På grannöarna Batanta och Misool lever besläktade trädvaraner (*V. macraei* och *V. reisingeri*), men inte denna art.

Det finns bara få registrerade fynd. Det är en handfull registrerade fynd från den östra och den sydvästra delen av Waigeo. Ett enstaka fynd på Java kommer från ett djur utanför artens naturliga område och räknas inte med i utbredningen.

> **Naturlig utbredning:** Indonesien.

### LIVSMILJÖ

Det finns nästan inga uppgifter om arten i naturen. Öarna i området är täckta av tropisk regnskog, och släktingar i *V. prasinus*-gruppen lever i träden, där de jagar insekter och andra smådjur. *Varanus boehmei* är sannolikt en motsvarande dagaktiv trädlevande art, men det är inte dokumenterat.

Klimatet är varmt och fuktigt hela året. För den nära släktingen *V. beccarii* från Aruöarna ligger temperaturen i naturen kring 25 °C på natten och 31 °C på dagen, med omkring 2.000 mm regn per år. Waigeo har sannolikt ett liknande klimat: stabil värme, mycket fukt och ingen sval årstid.

## Skötsel

### TERRARIET

*Varanus boehmei* är en klättrare, så höjden är viktigare än golvytan. Ett vuxet djur ska ha ett terrarium på minst 150 × 100 × 150 cm (längd × bredd × höjd), och ett par ska ha mer, gärna omkring 160 × 120 × 180 cm. Det är oftast ett specialbyggt skåp, till exempel av fenolhartsbelagd plywood med kork på sidor och bakvägg och en tätt slutande lucka.

Inred terrariet som en konstgjord trädkrona: många grenar i olika tjocklek och på olika höjd, några fritt hängande så att djuret måste samordna sina rörelser. Borra hål i några av grenarna och lägg små matbitar i, så att djuret måste leta efter föda. Använd tåliga levande växter med stora blad som gömslen och sovplatser. Sätt upp äggläggningslådor med lövströ (till exempel 25 × 15 × 15 cm), även om du bara håller en hona.

Som botten används kokosfiber eller 5-15 cm skogsjord med torra ekblad. Botten sprutas dagligen och binder fukten, och exkrementer tas bort varje dag. En stor, uppvärmd vattenbassäng hjälper till med luftfuktigheten. Se till att ventilationen är god, både lågt och högt, och placera lampor och värmekällor bakom galler så att djuret inte kan bränna sig. Det är särskilt viktigt eftersom trädvaraner hoppar och klättrar ända upp under lamporna.

Nykläckta ungar hålls först i en liten karantänlåda (till exempel 40 × 30 × 25 cm) med fuktigt hushållspapper och tunna grenar. Aktiva ungar kan efter omkring en månad flytta till ett terrarium på omkring 80 × 60 × 110 cm.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

### TEMPERATUR

Siffrorna för *Varanus boehmei* är lånade från *V. beccarii* och andra arter i gruppen. På dagen ska lufttemperaturen vara 24-34 °C. Beroende på var i terrariet kan den variera från 23 till 38 °C, med en gradient från omkring 25 °C i den svala delen till omkring 40 °C under sollamporna.

Djuret ska kunna välja. Ge en solplats högt upp, där ytan under spotten är klart varmare än resten, och ett svalare område längre ner i terrariet. Mät yttemperaturen med en infraröd termometer, och se till att det finns en stor temperaturgradient så att djuret själv kan reglera sin kroppstemperatur. 38-45 °C på solplatsen är en försiktig utgångspunkt; hos *V. beccarii* kan ytan under spotten komma över 45 °C.

På natten ska temperaturen sjunka till 22-25 °C. Använd termostat på alla värmekällor och en digital termometer både upptill och nedtill.

Läs mer: Värme och temperatur

### LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Arter i *V. prasinus*-gruppen torkar lätt ut och är svårare att hålla än många andra varaner. En uppvärmd vattenbassäng (27 °C, till exempel 160 × 50 × 15 cm) och automatisk besprutning sex gånger per dygn i en minut åt gången kan hålla luftfuktigheten på 70-95 %, medan daglig besprutning av botten ensam ger omkring 50-70 % på dagen.

Sikta på 60-90 % för *Varanus boehmei*: högt på natten och efter besprutning och lite lägre senare på dagen, så att botten och grenarna kan torka. En automatisk dimspridare är en stor hjälp, men ventilationen ska vara god så att luften inte blir stillastående. Djuret dricker droppar från blad och väggar, så spruta tills det finns droppar att ta. Ett djur som inte dricker kan få vatten genom direkt besprutning en bit ifrån, och det fungerar även på ungar.

Byt vattnet i bassängen regelbundet. En smutsig, ständigt blöt botten ger svamp och infektioner.

### LJUS OCH UVB

*Varanus boehmei* är sannolikt dagaktiv och solar sig högt uppe i träden, så ljus är både värme och UVB. Använd flera kraftiga metallhalogenspotlights (5.600-6.500 K) över solplatserna, kompletterade med halogenspotlights, så att det blir en tydlig ljusgradient och tydlig skugga längre ner.

Sikta på Ferguson-zon 2 med ett UV-index på omkring 2-3 under solplatsen. Mät UV-indexet med en mätare, ha lamporna tända 12 timmar per dygn med timer, och byt UVB-källan enligt tillverkarens anvisningar, eftersom den försvagas med tiden. Det ska alltid finnas områden utan direkt ljus, och på natten ska det vara mörkt.

Läs mer: Ljus och UVB

### UTFODRING

Släktingar i gruppen lever mest av insekter och andra ryggradslösa djur, och det gäller sannolikt även *Varanus boehmei*. Över 90 % av fodret (i vikt) ska vara insekter som kackerlackor och larver av *Pachnoda* och *Zophobas*, och ibland kan man ge fisk, ägg (även med skal) eller en dagsgammal kyckling. Levande kackerlackor är en bra huvudföda med larver av *Zophobas* och *Pachnoda* som komplement en gång i veckan.

Vuxna djur utfodras en till två gånger i veckan med totalt 10-20 g foder per djur i veckan. Låt insekterna springa fritt i terrariet eller lägg dem i de borrade grenarna, så att djuret måste jaga och leta. Insekterna ska själva vara välutfodrade, och fodret pudras med kalk och växelvis ett vitamin- och mineralpreparat med D3-vitamin. Gnagare hör inte till kosten, och för mycket fett från ägg och kycklingar ger fetma.

Ungar av arter i gruppen kan vägra äta i upp till två veckor efter kläckningen, i enstaka fall ännu längre. Ge dem ro, fukt och daglig besprutning, och sök veterinär om de tappar i vikt.

Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

### BETEENDE OCH HANTERING

*Varanus boehmei* är liten och lätt byggd, och ett vuxet djur på 70-90 cm har vassa klor och kan bita, men skadorna kan inte jämföras med dem från stora varaner. Hur kraftigt just den här arten biter, och om den slår med svansen, är inte dokumenterat. Djur i gruppen är nervösa och snabba, så arbeta lugnt, ta aldrig tag i svansen och håll korta stunder. Flykt och stress är vanligare än attacker, och stress är en vanlig orsak till att ett djur slutar äta.

Vänjande tar tid. Låt djuret vänja sig vid dig genom att vara nära terrariet och öppna luckan lugnt, och ge mat från handen först när djuret inte längre flyr. Många trädvaraner förblir skygga och är bättre som djur att titta på än att ta upp.

Varaner kan bära på salmonella, som alla reptiler. Tvätta alltid händerna efter kontakt med djuret, terrariet och fodret, och håll terrariet borta från köket och från små barn, gravida och försvagade personer.

Arten hålls ensam eller parvis. Hanen kan jaga honan genom terrariet, så par kräver stort utrymme, många gömställen och synskydd och helst en skjutdörr så att djuren kan skiljas åt. Håll inte två hanar tillsammans.

Läs mer: Karantän och hygien

## Avel

### KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Ålder och vikt vid könsmognad är inte kända för *Varanus boehmei*. Hos besläktade trädvaraner i fångenskap räknas djur över två år med en längd på minst 60 cm och en vikt på minst 110 g som vuxna. Hos *V. beccarii* är hanar på omkring 74 cm och 210 g och honor på omkring 80 cm och 214 g avelsdugliga.

Könet bestäms säkrast genom kloakoskopi (titthålsundersökning) hos en veterinär innan två djur sätts ihop.

### PARNING

*Varanus boehmei* har fötts upp i fångenskap, men sällan: i europeiska djurparker kläcktes inga ungar under de tre åren fram till 2015 (för *V. boehmei*, *V. reisingeri* och *V. kordensis* tillsammans fanns nio vuxna djur i tre djurparker). Parningsförloppet är lånat från *V. beccarii*.

När djuren sätts ihop förföljer hanen honan med täta tungrörelser, och hon flyr oftast till ett gömställe. Parningen varar omkring två timmar medan djuren hänger på bakväggen. Efter parningen utfodras honan varannan dag i mindre portioner (7,5-9 g per gång). Fortsätter hanen att söka upp honan delas paret med en skjutdörr. Övervaka parningen, och skilj djuren åt vid skador.

### ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Kullstorlek och antal kullar per år är inte kända för *Varanus boehmei*; siffrorna är lånade från *V. beccarii*, där en kull består av tre ägg. Äggen är vita, väger 11-13 g och mäter 45-46 × 20-23 mm.

Honan gräver ner äggen i fuktigt underlag, till exempel bredvid vattenbassängen. Hon kan vara utmattad efter äggläggningen, men det finns inga synliga tecken innan, så kontrollera terrariet noga efter en parning, och håll koll på honans kondition och aptit.

### INKUBATION

Siffrorna för *Varanus boehmei* är lånade från *V. beccarii*. Lägg äggen var för sig i lådor med små lufthål och vermikulit, fuktad 1:2 efter vikt med destillerat vatten. Temperaturen i lådan ska vara 29-30 °C och luftfuktigheten omkring 95 %. Ruvningstiden är 157-161 dagar.

Det största problemet hos trädvaraner är att fullt utvecklade embryon dör strax före eller under kläckningen, ofta utan synlig orsak. Ägg kan också spricka långt före kläckningen, till exempel efter 118-136 dagar. Ett sprucket ägg kan lagas med paraffin och en bit latexhandske, och ungen kan ändå kläckas omkring 39 dagar senare. Det är en teknik för erfarna.

### UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungar av *Varanus boehmei* hålls i en liten karantänlåda med fuktigt hushållspapper och tunna grenar. Hos *V. beccarii* väger ungarna 8-9 g vid kläckningen. Ungarna kan vägra föda i upp till två veckor och i enstaka fall längre. En unge som inte själv tar föda kan tvångsmatas under en period tills den äter själv, eventuellt först efter en månad. Direkt besprutning får ungen att dricka.

De första veckorna tar ungarna kanske bara små flugor, och efter omkring fem månader kan de ta levande kackerlackor. Hur snabbt ungarna växer och hur länge de ska hållas var för sig är inte känt, så håll dem ensamma.

## Hälsa och vanliga misstag

*Varanus boehmei* har samma typiska problem som andra arter i *V. prasinus*-gruppen:

- Uttorkning. Trädvaraner torkar lätt ut och är svårare att hålla än andra varaner. Tecken är insjunkna ögon, tjock saliv och slapp, rynkig hud. Håll fukten uppe, och låt djuret dricka.
- Kalkbrist och skör benstomme vid fel foder, kalk och UVB. Det ger mjuka käkar, krokiga lemmar och darrningar.
- Parasiter och stress hos vildfångade djur. Låt undersöka ett avföringsprov, och håll nya djur i karantän i minst fyra veckor.
- Bakterieinfektioner. Atypiska mykobakterier kan döda även äldre, uppfödda djur, så smitta och långvarig sjukdom är en verklig risk.
- Problem med ägg: spruckna ägg och döda, fullt utvecklade embryon.
- Salmonella, som alla kräldjur kan bära. Håll god handhygien.

Sök veterinär med erfarenhet av reptiler om djuret tappar i vikt, inte äter på över två veckor, ligger platt och passivt eller har andningssvårigheter.

Djur från Indonesien säljs ibland som farmuppfödda, men det är sällan dokumenterat, så de bör räknas som vildfångade. Arten utsätts för olaglig handel och smuggling. Vildfångade trädvaraner är ofta stressade, uttorkade och fulla av parasiter, och de klarar sig sämre än uppfödda. Eftersom arten bara finns på en liten ö är trycket från handeln ett problem för beståndet, och IUCN har för lite data för att bedöma den. Välj helst ett uppfött djur från Europa.

Läs mer: Köp av djur: uppfödda djur, vildfångst och transport

### Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.